

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิธีการสอนก็มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่นักเรียน การที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว รู้จักคิดอ่าน หาเหตุผล ตลอดจนนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนได้อย่างดีที่สุดนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครู เป็นสำคัญ นักการศึกษาได้พยายามคิดค้นและปรับปรุงวิธีการที่จะติดต่อสื่อสารกับนักเรียน จนกระทั่งมีวิธีการสอนเกิดขึ้นมากมาย และวิธีการสอนเหล่านั้นต่างก็นำไปสู่จุดมุ่งหมายของการศึกษา เช่นเดียวกัน

การเรียนการสอนของไทยในปัจจุบันยังส่งเสริมการแสดงออกอย่างอิสระน้อยเกินไป จะสอนแบบเน้นความจำมากกว่าการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด นักเรียนจึงจำเป็นต้องยอมรับสิ่งที่ครูบอกโดยไม่คิดหาเหตุผล ดังที่ เฟื่องฟุ้ง เครือตราชู ไท่กล่าวไว้ว่า "ปัญหาสำคัญในวงการการศึกษาที่ปรากฏอยู่ทั่วไป คือ เด็กคิดไม่เป็นและไม่พยายามคิด จึง कुก็เป็นที่น่าประหลาดใจเพราะตรงข้ามกับจุดมุ่งหมายที่สำคัญข้อหนึ่งของการศึกษาในปัจจุบันที่ต้องการให้เด็กได้รู้จักคิด ตัดสินใจอย่างเฉลียวฉลาดสามารถแก้ปัญหาของตนเองและสังคมได้อย่างถูกต้อง"¹ บุญถิ่น อรรถถาวร ได้บอกว่า ครูควรคำนึงถึงการแสดงออกของเด็กเป็นประการสำคัญ ให้เด็กไทยได้มีโอกาสพูดมากกว่าครู² และ

¹ เฟื่องฟุ้ง เครือตราชู, "การสอนให้ฝึกหัดคิด," วารสารประชาศึกษา (กันยายน 2505) : 78.

² บุญถิ่น อรรถถาวร, "ครูกับเสถียรภาพของประเทศ," ประมวลบทความเกี่ยวกับมัธยมศึกษา (กรมวิสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ, 2513) : 490.

สาโรช บัวศรี ได้เสนอแนวความคิดว่า จุดมุ่งหมายอย่างหนึ่งของการศึกษาไทยในอนาคต ควรจะส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผลจนเป็นนิสัย เพื่อจะได้นำเอาวิธีการคิดนี้ ไปแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ วิธีการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดหรือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยการค้นพบด้วยตนเองนั้นมีหลายวิธี ดังนั้น เพื่อที่จะให้ทันต่อเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้เหมาะสมและสามารถบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย เราจำเป็นต้องศึกษาหาวิธีการสอนที่ดีที่สุดมาเป็นวิธีการสอน

ส่วนการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในประเทศไทยเรานั้น ที่ยึดถือกันมานานคือการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต หรือการสอนแบบมีแบบแผน (Formal Teaching)

คิงที่ บูชเชอร์ (Bucher) ได้กล่าวถึงการสอนวิธีนี้ในหนังสือของเขาว่า "เป็นการสอนโดยการอธิบายและครูเป็นจุดศูนย์กลาง โปรแกรมเน้นพัฒนาทักษะเสมอ ขาดความเข้าใจทางคันสติปัญญา นักเรียนจะแสดงความสามารถของเขาด้วยการปฏิบัติตามคำสั่ง ขาดความเป็นอิสระ นักเรียนจะพบกับความยุ่งยากเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ"² จะเห็นว่า การสอนวิธีนี้มีผลดีทางคันพัฒนาทักษะเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมความมุ่งหมายของการศึกษาไทย

จากสภาพการณ์อย่างนี้ จึงทำให้มีการคิดค้นหาวิธีการสอนที่จะทำให้เหมาะสมกับสังคมและสถานการณ์ในปัจจุบัน เทคนิคการสอนแบบสำรวจค้นการเคลื่อนไหว (Movement Exploration) เป็นวิธีที่เหมาะสมวิธีหนึ่ง และมีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับการศึกษาของไทย ในความต้องการให้เด็กมีความสามารถที่จะคิดและแก้ปัญหาค้นพบตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวมตามระบอบประชาธิปไตย

¹สาโรช บัวศรี, "คตินิยมและแนวทางการศึกษาของไทยในอนาคต," หนังสือที่ระลึกงานเพลิงชมพู ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2513, หน้า 49-50.

²Charles A. Bucher, Foundations of Physical Education London : Mosby Co., 1975), p. 147.

วิธีการสอนแบบนี้จะช่วยพัฒนาบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วย สาเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีแบบสำรวจค้นการเคลื่อนไหว (Movement Exploration) กับการสอนด้วยวิธีบรรยายประกอบการสาธิต (Lecture-Demonstration) ในกีฬาตะกร้อ กับนักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่าจะมีผลทางการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะทางกีฬาแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด ในเมื่อครูคนเดียวกันสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ใช้เนื้อหาเดียวกัน เวลาในการสอนเท่ากัน แต่มีวิธีการที่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนวิชาตะกร้อระหว่างวิธีการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต กับวิธีแบบสำรวจค้นการเคลื่อนไหว
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการเล่นตะกร้อของนักเรียนหญิงในระยะ เวลาที่กำหนดให้

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่า นักเรียนหญิงที่เรียนวิชาตะกร้อด้วยวิธีการสอนแบบสำรวจค้นการเคลื่อนไหว จะให้ผลดีกว่าการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลองเปรียบเทียบวิธีสอนสองแบบนี้ เป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมถวิลราชดำริ กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2523

2. เนื้อหาที่ใช้สอนในแบบทดสอบครั้งนี้ จำกัดขอบเขตอยู่ในเฉพาะเรื่องการ เลี้ยงลูกควยหลังเท้า การเตะลูกควยหลังเท้า และการเตะลูกควยข้างเท้าคานิน จาก หนังสือคู่มือการสอนพลศึกษาวิชาตะกร้อ กรมพลศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบทดสอบวัดทักษะที่ใช้วัดทักษะ การเลี้ยงลูกควยหลังเท้า การเตะลูกควย หลังเท้า และการเตะลูกควยข้างเท้าคานิน มีความแม่นยำและเชื่อถือได้
2. แบบทดสอบของไอโอวา-เบรส (Iowa-Brace Test) ที่นำมาใช้ทดสอบ ความสามารถในการเรียนรู้การเคลื่อนไหว (Motor Educability) ของนักเรียนมี ความแม่นยำในการจัดกลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ผู้รับการทดสอบมีความตั้งใจฝึกซ้อมอย่างเต็มความสามารถ

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาจจะยังไม่สมบูรณ์เต็มเท่าที่ควร เนื่องจากการทดสอบมีตัวแปร บางประการ กล่าวคือ

1. ผู้วิจัยไม่สามารถจัดให้ทดลองสอนในช่วงเวลา และวันเดียวกันได้ทั้งสาม กลุ่ม เพราะใช้ผู้สอนคนเดียว
2. ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่ออยู่นอกเวลา เรียนได้ นักเรียนอาจไปฝึกซ้อมทักษะ ตะกร้อเมื่ออยู่นอกห้องเรียน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้
เป็นแนวทางให้ครูพลศึกษามีวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพมาใช้สอนวิชา พลศึกษาต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต (Lecture-Demonstration) หมายถึง การสอนพลศึกษาโดยที่ครูเป็นผู้บรรยายให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียน แล้วสาธิตการปฏิบัติให้นักเรียนดู และให้นักเรียนปฏิบัติตามไปพร้อม ๆ กันทั้งกลุ่มตามวิธีการที่ครูสาธิตให้ดู ครูจะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและวิธีปฏิบัติโดยตลอดเวลา

การสอนแบบสำรวจค้นการเคลื่อนไหว (Movement Exploration) หมายถึง การสอนพลศึกษาที่ประกอบด้วยโปรแกรมการเรียน บทบาทของครู บทบาทของนักเรียนและบรรยากาศของชั้นเรียน ในการเรียนการสอนนั้นใช้กิจกรรมเป็นหลักในการดำเนินการสอน ยึดนักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางในการกำหนดกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการฝึกหัดกิจกรรม อิสระในการแสดงความคิดเห็น และมีอิสระในการพัฒนาตัวเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้นแต่ไม่เป็นการบังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่ครูวางไว้ ครูจะเป็นผู้นำนักเรียนในกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ ครูเป็นผู้กำหนดเวลาสำหรับปฏิบัติและคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนเกิดปัญหา

ทักษะ หมายถึง ทักษะตะกร้อในการเลี้ยงลูกด้วยหลังเท้า การเตะลูกด้วยหลังเท้า และการเตะลูกด้วยข้างเท้าคานใน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมถวิลราชดำริ กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่หนึ่ง ใช้วิธีสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่สอง ใช้วิธีสอนแบบสำรวจค้นการเคลื่อนไหว และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ใช้วิธีสอนโดยอิสระในการเรียน

การเลี้ยงลูกด้วยหลังเท้า หรือการเตะลูกด้วยหลังเท้า หมายถึง การใช้บริเวณหลังเท้าเลี้ยงตะกร้อและบังคับให้ตะกร้ออยู่ในอากาศให้ได้มากที่สุด

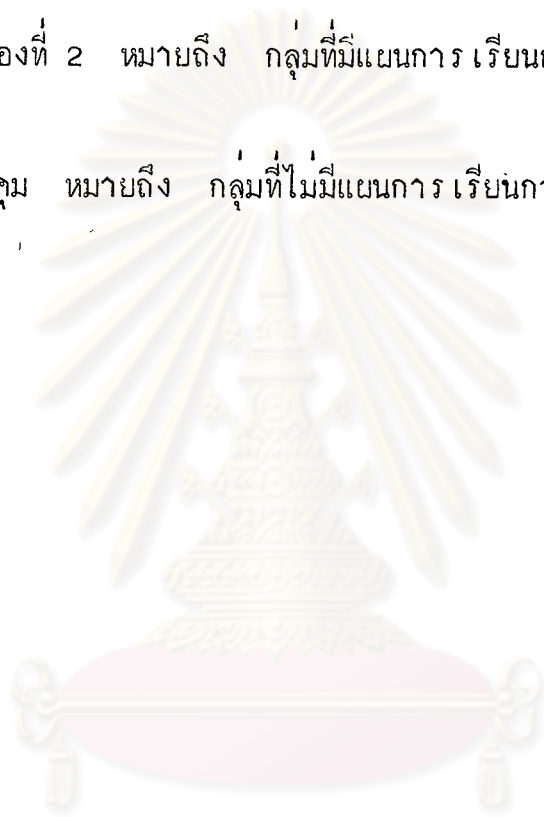
การเตะลูกด้วยหลังเท้า หมายถึง การใช้หลังเท้าเตะตะกร้อ และบังคับให้ไปยังเป้าหมายที่กำหนดให้

การตะลุมถ้วขำงเทำค้ำนใน หมายถึง การใช้บริเวณขำงเทำค้ำนในตะ
ตะกร้อ และบังคับให้ตะกร้อไปยังเป้าหมายที่กำหนดให้

กลุ่มทดลองที่ 1 หมายถึง กลุ่มที่มีแผนการเรียนการสอนแบบวิธีบรรยายประ
กอบการสาธิต

กลุ่มทดลองที่ 2 หมายถึง กลุ่มที่มีแผนการเรียนการสอนแบบสำรวจค้นการ
เคลื่อนไหว

กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มที่ไม่มีแผนการเรียนการสอนมีอิสระในการเรียน
เป็นกลุ่มอิสระ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย